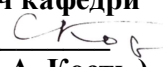


**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра української преси**

**Затверджено
на засіданні кафедри української преси
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2020 року)**

**Завідувач кафедри
української преси 
(проф. С. А. Кость)**

**Силабус
з навчальної дисципліни
«Теорія і методика журналістської творчості»,
що викладається в межах освітньої програми «Журналістика»
першого освітнього рівня вищої освіти
для студентів 2 курсу (4 семестр)
зі спеціальності 061 Журналістика**

Львів -2020

**Силабус курсу “Теорія і методика журналістської творчості”
2020-2021 навчального року**

Назва курсу	Теорія і методика журналістської творчості
Адреса викладання курсу	вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра української преси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика; напрям підготовки 6.030301 «журналістика»; спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	Романчук Олег Костянтинович, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української преси
Контактна інформація викладачів	oleh.romanchuk@lnu.edu.ua ; https://journ.lnu.edu.ua/employee/romanchuk-o-k ; https://orcid.org/0000-0002-7431-2993 Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 402
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Можливі й онлайн консультації через Skype, Вайбер, Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача, Viber або телефонувати.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua
Інформація про курс	“Теорія і методика журналістської творчості” – третій завершальний розділ “Теорії і практики журналістики” – “Художньо-публіцистичне відтворення дійсності” охоплює нарисовий і сатирично-гумористичний методи відтворення дійсності.
Коротка анотація курсу	Програма з курсу «Теорія і методика журналістської творчості» відповідає навчальному плану, освітньо-професійній програмі (ОПП) та освітньо-кваліфікаційним характеристикам (ОКХ) підготовки журналістів ЛНУ ім. І. Франка. Курс знайомить студентів з основним призначенням системи журналістики, яка полягає в безперервному відображенні суспільного життя в усіх його розмаїтих зв'язках, суперечностях, конфліктах. Залежно від поставленого завдання журналісти застосовують найрізноманітніші жанри – від інформації в кільки рядків до складної за змістом статті, використовуючи при цьому велику кількість найрізноманітніших жанрів. Курс адаптований до сучасних інформаційних умов, враховує національні і глобальні виклики системи ЗМК, норми міжнародного гуманітарного права забезпечення свободи висловлювань, інтегрує традиційні й новітні теоретико-методологічні підходи, сприяє інтелектуальній та універсальній підготовці фахівців.
Мета та цілі курсу	Курс має за мету навчити студентів практичних навиків написання зарисовки, нарису, есе, замітки, сатиричного твору, фейлетону, стимулювати аргументацію думки за допомогою публіцистичних образів. Ціль курсу – навчитись бачити істинні витoki кризових ситуацій в

	сучасному суспільстві, відтак системно їх аналізувати й розкривати; майбутній журналіст має вміти системно аналізувати та виявляти зв'язки між подіями нинішніми і давніми, вчинками осіб, що творили і творять історію; має вміти розуміти як загальні самоорганізовувальні принципи екстраполюються на механізми розвитку людства, держави, політики, економіки, культури тощо.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аграновський В. Ради єдиного слова. Серія “Журналіст о журналістиці”. – М.: “Мысль”, 1978. – 245 с. // http://journalist.tripod.com 2. Беневоленская Т.А. Композиция газетного очерка. - М., 1978. - 88 с. 3. Виленский М.Э. Как написать фельетон. - М., 1982. - 208 с. 4. Здорова В. Й. Про журналістику і журналістів: Статті, есе, виступи, діалоги. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 141 с. 5. Здорова В. Й. Теорія і методика журналіст. творчості: Підручник. - 2-е вид., перероблене і доповнене. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с. 6. Здорова В.Й. У майстерні публіциста. - Л., 1969. 7. Каппон Рене Дж. Наставни журналістам Ассошіейтед Пресс: Професійний порадник. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська Академія”, 2005. – 158 с. 8. Кривошия Г. П. Журналістика: методичні аспекти літературної праці. – Київ: КиМУ, 2003. – 302 с. 9. Кузнецова О. Засоби і форми сатири та гумору в українській пресі. – Львів, 2003; 10. Маслова Н.М. Путевой очерк: проблемы жанра.- М., 1980.- 64 с. 11. Мельник Г. С., Тепляшина А. Н. Основы творческой деятельности журналиста. – СПб.: Питер, 2008. – 272 с. 12. Михайлин И.Л. Основы журналистики: Учебник. – Харьков: ХИФО, 2004. – 350 с. 13. Самарцев О. Р. Творческая деятельность журналиста: Очерки теории и практики: учебное пособие / О.Р.Самарцев; под общ. ред. Я.Н.Засурского. – М.: Академический Проект, 2007. – 528 с. 14. Шаповал Ю. Г. Феномен журналістики: проблеми теорії: Монографія. – Рівне: РВП “РОСА”, 2005. – 248 с. 15. Шкляр В. Журналістська майстерність: поетика журналістського твору: Конспект лекцій для студентів Інституту журналістики. - К.: Інститут журналістики КНУ, 1995. 16. Щербина А.О. Жанри сатири і гумору. – К., 1977. – с.70-95.
Тривалість курсу	4-й семестр. Рік підготовки – другий
Обсяг курсу	164 години аудиторних занять. З них 64 години лекцій, 64 години лабораторних занять та 36 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p><i>Після завершення цього курсу студент</i></p> <p>Знатиме специфіку нарисового відтворення дійсності, різновиди нарисів і малих нарисових форм, методику їх написання. Різновиди сатиричних і гумористичних засобів відтворення. Великі і малі жанрові форми сатири і гумору в пресі. Що таке сатирична замітка, її специфіка, методика підготовки і написання. Фейлетон, його</p>

	<p>завдання, різновиди, методика підготовки і написання. Памфлет, його завдання, різновиди, методика підготовки і написання. завдання і функції методологія публіцистичного аналізу. публіцистики суттєві риси публіцистики методика роботи над нарисом Знати специфіку відображення дійсності через комічне жанрові форми сатиричного відображення. Знати методику роботи над фейлетоном і памфлетом.</p> <p>Розумітиме особливості написання публіцистичних, літературно-художніх і сатиричних творів, методологію публіцистичного аналізу, найсуттєвіші риси публіцистики, методику праці над різноманітними жанрами, їхнє використання, їхню типологію, методику творення.</p> <p>Вмітиме писати зарисовку, портретний, подорожній і проблемний нариси, сатиричну замітку і фейлетон; вміти аргументувати думку за допомогою різноманітних образів; визначати різновиди малих і великих нарисових і сатиричних жанрових форм, визначати функції, об'єкт і предмет публіцистичного твору, визначати особливості композиції, стилю; розрізняти гумор і сатиру, дотримуватись об'єктивності при сатиричному відображенні.</p>
Ключові слова	Нарисове відтворення дійсності, публіцистика, есе, композиція, сатира, гумор, жанри - особливості написання
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Див. СХЕМУ КУРСУ, додану до силабуса
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці семестру письмовий/тестовий/усний/комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з мови, літератури
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекції, консультування, дискусії</p> <p>Лекції. Передбачено ознайомлення студентів із основними питаннями програми спецкурсу, теоретичними, методологічними і творчо-продуктивними аспектами; ознайомлення з рекомендованою літературою.</p> <p>Лабораторні заняття. Передбачено виконання домашніх завдань (опрацювання рекомендованої літератури), підготовка до аналізу запропонованих. Найпоширеніші форми: конспект про зібрану інформацію, з'ясоване – не з'ясоване (питання, на які знайдено відповіді і питання, на які відповідей не знайдено), обговорення, підсумки (оцінка результатів).</p> <p>Самостійна робота студента під керівництвом викладача полягає в тому, що кожна тема потребує закріплення. Студенти працюють з рекомендованою літературою, з конкретними виданнями, з відломатеріалами, інформацією з інтернету, готують порівняльний аналіз. Індивідуально-групове творче завдання як основа підсумкової кваліфікаційної роботи за підсумками спецкурсу покликане виявити: а) скрупульозність і старанність виконання домашніх завдань зокрема і самостійної роботи загалом, б) вміння збирати, систематизувати, осмислювати і використовувати інформацію, в) уміння творчо (креативно) підходити до складних або нетрадиційних проблем. У разі відпрацювання пропущеної теми готують есе.</p>

	<p>Можливий варіант оцінювання через тестову базу. Насамперед для заочної форми навчання та студентів, які мають вільне відвідування чи перебувають на міжнародному стажуванні.</p> <p>Відпрацювання і консультування відбувається за графіком, затвердженим і оприлюдненим на кафедрі.</p>
Необхідне обладнання	<p>З урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Викладання передбачає роботу в межах блочно-модульного принципу (усього два змістові модулі) відповідно до навчального плану.</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Основу контрольно-залікових питань (за змістовими модулями №1 і №2) становлять виконання завдань на самостійне опрацювання з метою закріплення теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях і опрацьованих на лабораторних заняттях, а також опрацювання рекомендованої літератури та сучасних журналістських текстів і телерадіопрограм.</p> <p>Оцінювання виконаних практичних завдань (0-5 балів за кожне).</p> <p>Відпрацювання пропусків лабораторних занять і консультування відбувається за графіком, затвердженим і оприлюдненим на кафедрі.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають десять видів письмових робіт.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що студентські роботи будуть самостійними, оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших авторів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання.</p> <p>Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Слухачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку вони зобов'язані дотримуватися усіх строків, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надає виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються усі бали, набрані упродовж семестру - бали за роботу на лабораторних заняттях.</p> <p>При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку чи екзамену.	

Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.
-------------------	--

Схема курсу

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Художньо-публіцистичне відтворення дійсності

Тема 1. Публіцистика як вид творчості. Лекція 1.

1. Завдання і функції публіцистики. Завання і функції публіцистики.
2. Об'єкт і предмет публіцистичного твору. Функції, об'єкт і предмет публіцистичного твору.
3. Методологія публіцистичного аналізу.
4. Особливості композиції, стилю, мови.

Тема 2. Історія української публіцистики. Лекція 2.

1. Публіцистика і її місце в національному інформаційному просторі сучасної України.
2. Публіцистика як метод взаємодії журналіста із суспільством.
3. Публіцистика і мислення. Види мислення.
4. Об'єктивність, повнота і масштабність публіцистичного аналізу.

Тема 3. Жанрова структура сучасної публіцистики. Лекція 3 .

1. Особливості композиції, стилю, мови.
2. Жанрова структура сучасної публіцистики.
3. Специфіка аналізу і синтезу в публіцистиці.
4. Об'єктивність, повнота і масштабність публіцистичного аналізу.

Тема 4. Поняття нарисового відтворення дійсності. Лекція 4.

1. Функціональні завдання нарисового відтворення.
2. Жанрова реалізація нарисового відтворення.
3. Критерії визначення нарису.
4. Методика нарисового відтворення.

Змістовий модуль 2. Методи відтворення дійсності у сучасних ЗМІ

Тема 5. Образ як синтез думки. Лекція 5.

1. Образність як особливість журналістського тексту.
2. Публіцистичний образ як синтез думки. Види публіцистичного образу.
3. Образна структура нарису.
4. Критерії нарису: наявність проблеми, проблемної ситуації, її аналіз, розробка за допомогою образної системи, наявність елементів сюжету, документалізм, конкретний життєвий матеріал.

Тема 6. Суть і компоненти нарисового відтворення дійсності. Лекція 6.

1. Компоненти нарису: документальна основа, важливі суспільно-політичні явища, людина в центрі події, розкриття її характеру, образне відтворення дійсності.
2. Головна особливість нарису — широке використання в ньому елементів художнього мислення: створення портретів героїв

3. Дотримання об'єктивності і правдивості при нарисовому відображенні.

Тема 7. Гумор і сатира як методи відображення життя. Лекція 7.

1. Сатиричні жанри публіцистики.
2. Специфіка відображення дійсності через комічне.
3. Завдання сатиричного відтворення. Відмінність між гумором і сатирою.
4. Жанрові форми сатиричного відображення.

Тема 8. Памфлет і фейлетон як жанрова форма сатиричного відображення дійсності.

Лекція 8.

1. Завдання сатиричного відтворення. Відмінність між гумором і сатирою.
2. Жанрові й тематичні особливості сучасної сатири, причини, що зумовлюють її потребу.
3. Вплив сатири на інші методи відтворення дійсності, "сатиризація" жанрів сучасних ЗМІ.
4. Історія памфлету. Памфлет: поняття, мета і функції.
5. Фейлетон: поняття, мета. функції.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Художньо-публіцистичне відтворення дійсності												
Тема 1. Публіцистика як вид творчості.	8	4		4								
Тема 2. Історія української публіцистики	8	4		4								
Тема 3. Жанрова структура сучасної публіцистики	8	4		4								
Тема 4. Образ як синтез думки	8	4		4								
Разом за змістовим модулем 1	32	16		16								
Змістовий модуль 2. Методи відтворення дійсності у сучасних ЗМІ												
Тема 5. Поняття нарисового відтворення дійсності	8	4		4								
Тема 6. Суть і компоненти нарисового відтворення дійсності	8	4		4								

Тема 7. Гумор і сатира як методи відображення життя	8	4	4									
Тема 8. Памфлет і фейлетон як жанрова форма сатиричного відображення дійсності	8	4	4									
Разом за змістовим модулем 2	32	16	16									
Усього годин	64	32	32									

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Публіцистика – своєрідний тип творчості. Об'єкт публіцистики. Предмет публіцистики. Предмет – актуальні явища й важливі питання поточного життя суспільства. Суттєві риси публіцистики – 1) активність, 2) динамізм, 3) здатність формувати особистість, 4) втілювати культурну ідентичність.	4
2	Функції публіцистики: оперативного інформування, тлумачення подій і фактів, вираження і формування громадської думки, масової свідомості, управління соціальними процесами і т.д.	4
3	Властивості публіцистики: специфічна мова, спосіб впливу на аудиторію, спорідненість з ораторським мистецтвом. Публіцистичний метод.	4
4	Образ як синтез думки	4
5	Нарисове відтворення дійсності. Історія розвитку і застосування. Види нарису. Образна структура нарису. Суть нарисового відтворення дійсності.	4
6	Функції нарисового відтворення дійсності. Художній образ як специфічна форма відображення дійсності. Методика роботи над нарисом.	4
7	Види нарису. Портретний нарис – розкриття духовного світу героя, його характеру, мотивації дії, вчинків. Суть портретного нарису – внутрішній портрет дійової особи. Подієвий нарис – висвітлення суспільно-значимих подій через участь у них або ж відношення до таких подій героя чи героїв нарису. Проблемний нарис - суспільно-значима проблема, а якості героя матеріалу змальовуються через їх ставлення до цієї проблеми, через зіткнення точок зору, поглядів, думок. Подорожній нарис - передача вражень від побаченого. Есе – асоціативна форма розповіді.	4
8	Жанрові форми сатиричного відображення дійсності. Специфіка відображення дійсності через комічне. Завдання сатиричного відтворення. Відмінність між гумором і сатирою.	4

	Сатиричні рубрики, сторінки, передачі. Різновиди фейлетонів. Методика роботи над фейлетоном. Жанрові особливості та функції памфлету	
	Усього годин	32

Індивідуальні завдання

№ з/п	Використані теми	Кількість годин
1	Об'єкт публіцистики. Предмет публіцистики.	2 год.
2	Функції публіцистики	2 год.
3	Властивості публіцистики	2 год.
4	Образ як синтез думки	2 год.
5	Нарисове відтворення дійсності	2 год.
6	Функції нарисового відтворення дійсності	2 год.
7	Різновиди нарису	2 год.
8	Жанрові форми сатиричного відображення дійсності.	2 год.
	Усього годин	16

Самостійна робота з посібниками та науковими виданнями

1	Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. - 2-е вид. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.	4 год.
2	Здоровега В. Й. Про журналістику і журналістів: Статті, есе, виступи, діалоги. – Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. – 141 с.	4 год.
3	Здоровега В. У майстерні публіциста. - Л., 1969. Здоровега В. Мистецтво публіциста. – Львів, 1969;	4 год.
4	Шкляр В. Журналістська майстерність: поетика журналістського твору: Конспект лекцій для студентів Інституту журналістики. - К.: Інститут журналістики КНУ, 1995.	3 год.
5	Кузнецова О.Д. Аргументація в публіцистиці. - Львів, 1992 - 130с.	3 год.
6	Беневоленская Т. Композиция газетного очерка.-М.,1978.-88 с.	2 год.
7	Стюфляева М. И. Образные ресурсы публицистики. – М., 1982.	2 год.
8	Кривошия Г. П. Журналістика: методичні аспекти літературної праці. – Київ: КиМУ, 2003. – 302 с.	2 год.
9	Маслова Н.М. Путевой очерк: проблемы жанра. - М., 1980.- 64 с.	2 год.
10	Мельник Г. С., Тепляшина А. Н. Основы творческой деятельности журналиста. – СПб.: Питер, 2008. – 272 с.	2 год.
11	Самарцев О. Р. Творческая деятельность журналиста: Очерки теории и практики: учебное пособие / О.Р.Самарцев; под общ. ред. Я.Н.Засурского. – М.: Академ. Проект, 2007. – 528 с.	2 год.
12	Кузнецова О. Засоби і форми сатири та гумору в українській пресі. – Львів, 2003;	2 год.
13	Щербина А.О. Жанри сатири і гумору.– 1977. – с.70-95.	2 год.
14	Виленский М. Э. Как написать фельетон. - М., 1982. - 208 с.	2 год.

Усього – 36 годин

Методи навчання

Лекція, дискусія, евристична бесіда,
опрацювання навчального посібника, написання статей різних жанрів.

Методи контролю

Поточний контроль:

- усна відповідь, кілька доповнень на практичному занятті – 5 балів;
- конспект першоджерел (посібники, оригінальна література) – 5 балів;
- виконання індивідуальних завдань (написання статей різних жанрів) – 15 балів;

В результаті:

контрольний підсумок (за перший змістовий модуль) – 25 балів;

контрольний підсумок (за другий змістовий модуль) – 25 балів;

Методичне забезпечення

1. Романчук Олег К. Методичні вказівки. Теорія і методика журналістської творчості (художньо-публіцистичне відтворення дійсності). – Львів: ЛНУ. – 2009. – 16 с.
2. Романчук Олег К. Теорія і методика журналістської творчості (художньо-публіцистичне відтворення дійсності): Конспект лекцій для студентів факультету журналістики ЛНУ ім. Івана Франка. – Рукопис.

Рекомендована література

1. Антоненко-Давидович Б. Про що і як. Статті, нариси, фейлетони. – К.: Рад. письменник, 1962.
2. Тетерятник В. Більше ніж правопис. – К.: 2008. – 360 с.
3. Сотник Леонід. Вдивляючись у риси сьогодення. – Літературний Львів. – 1995. – 192 с.
4. Аксиоми для нащадків: Українські імена у світовій науці. Зб. нарисів / Упоряд. і передм. О. К. Романчука. – Львів: Меморіал, 1992.
5. Масенко Л. Мова і політика. – К.: Соняшник. – 1999.
6. Лемко І. Цікавинки укромови. – Львів: Априорі. – 2016. – 180 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека імені В. Стефаника (вул. В. Стефаника, 2)
2. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Драгоманова, 5, 17)
3. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека (проспект Шевченка, 13)
4. Бібліотека факультету журналістики (вул. Чуприники, 49, к. 102)
5. Бібліотека кафедри української преси (к. 402).